

Podnebne stavke niso otročarije!

Podnebni štrajk: na celotnem območju Alp zahtevajo dijaki takojšnje ukrepanje v boju proti podnebnim spremembam, kot na sliki v Churu. © Peter Lüthi

Število mladih, ki s stavkami opozarjajo na podnebne spremembe, se povečuje na celotnem območju Alp. Na pobudo mlade aktivistke Grete Thunberg zahtevajo hitro ukrepanje na področju varstva podnebja – deloma z uspehom.

Konec januarja 2019 se je mlado dekle v Stockholmu usedlo na vlak in dan pozneje izstopilo na železniški postaji v mondenem švicarskem Davosu, kjer je zasedal Svetovni gospodarski forum. Namesto smučarske opreme je 16-letna Greta Thunberg s seboj prinesla poziv ter ga namenila politikom in poslovnem z zahtevo po takojšnjem reševanju podnebne krize: »Hočem, da začitite strah, ki ga vsak dan čutim jaz. In hočem, da ravnate, kot da vam gori hiša. Ker ta gori.« Njen poziv je na Twitterju dosegel že več kot 190.000 ogledov.

»To je vaše stoletje. Vzemite ga!«

Po zgledu mlade Švedinje so prve dni februarja 2019 k udeležbi in vsedravnici »podnebni stavki« pozvali tudi švicarski dijaki – stavke se je udeležilo okoli 60.000 mladih. Predvidene so tudi nadaljnje aktivnosti in dogodki, ki se bodo zvrstili do jeseni. Mladi aktivisti prav tako zahtevajo, da država razglasi izredne podnebne razmere in da se količine emisije toplogrednih plinov do leta 2030 zmanjšajo na nič. Pobudo mladih podpira tudi Kaspar Schuler, predsednik CIPRE International, ki je v švicarskem Churu v svojem govoru dijakom povedal, da so prva generacija, rojena v tem stoletju: »Prav tako ste vi tisti, ki boste v naslednjih tridesetih letih postavili temelje za to, da bomo ljudje stopili tudi v naslednje, 22. stoletje.« Mlade je pozval, naj vztrajajo in se še naprej borijo: »Ne gre le za vaše življenje, gre za vaše stoletje in to pripada samo vam. Vzemite ga!«

Podnebni štrajki po celotnem alpskem območju

Na celotnem alpskem območju se vedno več mladih pridružuje protestnemu gibanju *Petki za prihodnost (Fridays for Future)*, ki ga je sprožila Greta Thunberg. »Čigava prihodnost? Naša prihodnost!« vzklikajo šolarji skupaj s študenti vsak petek od decembra 2018 tudi na Dunaju, šolske stavke pa jim sledijo tudi v drugih mestih. 15. marec 2019 bo potekala mednarodna stavka, ki se je bodo udeležili tudi mladi v različnih mestih po celotnem območju Alp, kot so Vizille/F, Domodossola/I, Annecy/F, Innsbruck/A, Ženeva/CH, Ljubljana/SI, Grenoble/F, Bern/CH, Torino/I in München/D.

Učinki podnebnih stavk, v katerih sodelujejo mladi, so že opazni. Tako je Basel kot prvo švicarsko mesto 20. februarja 2019 že razglasil podnebno izredne razmere, mestni svet pa je sprejel resolucijo, ki jo je pripravilo mladinsko gibanje *Podnebni štrajk*. Ni torej presenetljivo, da tudi mladi Baseldčani in Baseldčanke za svoj vir navdiha navajajo eno ime in to je Greta Thunberg.

Viri in nadaljnje informacije:

www.theguardian.com/environment/2019/jan/24/school-strikes-over-climate-change-continue-to-snowball (en), www.nzz.ch/zuerich/demo-fuers-klima-tausende-in-der-schweiz-fordern-klimaschutz-ld.1456813 (de), <https://climatestrike.ch> (de, fr, it), www.facebook.com/FridaysForFutureVienna (de), www.studentville.it/studiare/sciopero-studenti-15-marzo-2019-cose-il-climate-strike/ (it), www.fridaysforfuture.org/events/map (en) www.francetvinfo.fr/meteo/climat/cinq-questions-sur-l-appel-a-la-greve-pour-le-climat-lance-par-les-lyceens-et-etudiants_3191565.html (fr), <https://ilestencoretemps.fr/youthforclimate/> (fr), www.nzz.ch/schweiz/schuelerstreik-zeigt-wirkung-basel-ruft-klimanotstand-aus-ld.1461370, <https://telebasel.ch/2019/01/29/basler-gretas-kaempfen-fuers-klima/> (de), <https://twitter.com/gretathunberg/status/1088833164062216194> (en), www.piemonteparchi.it/cms/index.php/ambiente/clima/item/2826-ma-noi-siamo-disposti-a-scioperare-per-il-clima (it)

Stališče: Sooblikovanje evropske alpske politike

Jean Horgues-Debat,
predsednik CIPRE Francija ©
Maya Mathias, CIPRA
International

Francija bo 4. aprila 2019 prevzela dveletno predsedovanje Alpski konvenciji, leta 2020 pa še predsedovanje Strategiji EU za Alpsko regijo. Kot je poudaril Jean Horgues - Debat, predsednik CIPRE Francija, bo to priložnost, da se Francija intenzivneje vključi v proces oblikovanja in uresničevanja evropske politike.

Ko je predsednik Emmanuel Macron 27. septembra 2017 v svojem ambiciozno zastavljenem govoru spregovoril o načrtih reforme Evropske unije, je navedel področja, na katerih bo Evropa morala prevzeti vodilno vlogo, med drugim pri reševanju problematike beguncev ter varstva okolja, naše pokrajine in naše kulture.

V tem smislu bo sočasno francosko predsedovanje Alpski konvenciji v letih 2019 in 2020 ter Strategiji EU za Alpsko regijo v letu leta 2020 priložnost, da Francija pomembno okrepi svoj položaj v procesu oblikovanja evropske alpske politike.

V francoskih alpskih regijah obstaja cel niz pobud, katerih namen je spodbuditi okolju prijazen socialni in ekonomski razvoj. Tovrstne pobude si zaslužijo večje priznavanje in podporo, kot so je bile deležne doslej. V okviru sodelovanja bi lahko od teh izkušenj imele korist tudi druge države alpskega prostora. Predsedovanje se bo zaključilo z Alpskim tednom, ki bo združil zainteresirane strani s celotnega območja Alp, obenem pa omogočil uveljavitev in prepoznavnost njihovih projektov.

Organizatorji Alpskega tedna, med njimi tudi CIPRA, že dlje časa pričakujejo podrobnejše informacije o temeljnih usmeritvah francoskega predsedstva kakor tudi o sredstvih, ki jih bo treba zagotoviti za organizacijo tega pomembnega dogodka. François de Ruy, francoski minister za ekološko in solidarnostno preoblikovanje, je pred kratkim v pismu CIPRI Francija in partnerskim organizacijam Alpskega tedna izrazil željo, da bi Alpski teden organizirali skupaj z ministrsko konferenco konec leta 2020 ali na začetku leta 2021 v Franciji, s tem pa nakazal prvi znak zavezanosti Francije v tem procesu – in to le nekaj dni, preden bo ta prevzela predsedovanje Alpski konvenciji. Z zadostnimi sredstvi in entuziazmom lahko torej dvojno francosko predsedovanje v Alpah in zunaj alpskega območja veliko doseže in tako pokaže Evropi, katera sredstva in načine je treba uporabiti v sodelovanju s civilno družbo.

Ideje mladih o podnebnih ukrepih

Mladi iz Lihtenštajna in Slovenije so se na delavnici, ki je potekala v sklopu projekta Low Carbon Alpine Lifestyle – LOCAL, skupaj lotili iskanja idej za večje spodbujanje trajnostnega ravnanja s podnebjem v vsakodnevnem življenju.

Mladi, ki sodelujejo v projektu LOCAL, spoznavajo načine, kako zmanjšati lasten ogljični odtis v vsakdanjiku. © Ana Plavčak, CIPRA International

Naš življenjski slog – in ta vključuje tudi to, kar zaužijemo, kar posedujemo, način, kako se gibljemo – nedvoumno vpliva na naše okolje, druge ljudi in podnebje. Želja CIPRE, vodilne partnerice v projektu LOCAL, je zato okrepiti politično udejstvovanje mladih in spodbujati njihovo ozaveščenost o pomembnosti vprašan trajnostnega razvoja. Na mednarodni delavnici o trajnostnih načinih življenja v Alpah, ki je januarja 2019 potekala v Schaanu v Lihtenštajnu, so sodelujoči dijaki in dijakinje skozi igro ugotavljali, kako težko je sprejeti odločitve, da se odpoveš pametnemu telefonu ali računalniku, medtem ko so omejeno uživanje mesa, pogostejše pešačenje ali vožnja v šolo s kolesom izvedljivi ukrepi. Za Julio iz Triesna/LI, ki se je udeležila delavnice v okviru projekta LOCAL, je bila izmenjava z mladimi iz drugih držav še posebno velika spodbuda: »Pri projektu sodelujem, ker želim spoznati druge ljudi in kulture in skupaj z njimi poiskati nove ideje in rešitve.«

Obisk skupine dijakov v Vaduzu/LI, ki je s prostovoljnimi delom omogočila gradnjo treh fotovoltaičnih sistemov v Lihtenštajnu, je udeležence delavnice spodbudil k oblikovanju lastnih idej in predlogov, kako opozoriti na pomen trajnostne mobilnosti, npr. z ureditvijo skupnostnih vrtov, uvedbo vračljive steklene embalaže v šole namesto plastičnih izdelkov za enkratno uporabo, vertikalnimi ozelenitvami sten z rastlinami na šolskih dvoriščih in kreativno uporabo parkirišč. Kot je pojasnil Martin iz Idrije, eden

od udeležencev delavnice, je pri tem prav mlada generacija tista, ki jo potrebujemo, če želimo učinkoviteje uveljaviti načela trajnosti v vsakdanjem življenju – starše ali stare starše bomo le težko spremenili.

Projekt je financiran v okviru programa Erasmus +.

Viri in več informacij:

www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/trajnostni-nacini-zivljenja-na-obmocju-alp, www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/local-low-carbon-alpine-lifestyle

Pokrajina kot predmet pogajanj

© Djennat Derradi (Ilustracija), Enzo Moser (Foto)

Kako odnos do Alp vpliva na naše ravnanje z naravo in naravnimi viri v Alpah? Najnovejša izdaja revije Alpe na odru odpira problematiko našega odnosa do alpske pokrajine.

Med nami in pokrajino obstaja tesna medsebojna povezanost: ljudje zaznamujemo pokrajino s svojim delovanjem, a tudi pokrajina je tista, ki zaznamuje nas. Vanjo so vtisnjeni odnosi, spomini in vizije. Če jih spet odkrijemo in se jih zavemo, lahko pripomorejo k razumevanju, ozaveščenju in trajnostnemu ravnanju s pokrajino, naravo in okoljem. Spreminjanje pokrajine je postopen, prikrit proces, ki pa mu javnost ne posveča tolikšne pozornosti, kot bi jo gospodarskim krizam ali političnim preobratom, pa vendar ima precejšen vpliv na kakovost našega življenja. 104. številka revije Alpe na odru, ki je tokrat izšla s podnaslovom Pokrajina kot predmet pogajanj, si prizadeva za temeljitejše razumevanje in poznavanje različnih konceptov in pristopov k obravnavi omenjene

problematike.

Zakaj si pod pojmom *pokrajina* vsak od nas predstavlja nekaj drugega? Je alpsko pokrajino še mogoče rešiti? Kako lahko Alpe doživljamo z vsemi čuti? Raznovrstnost prispevkov v zadnji številki revije kaže, da je raznovrstna in stalno spreminjajoča se tudi podoba Alp: medtem ko skladatelj Henry Torgue pripoveduje o tem, kako pokrajino vnaša v svojo glasbo, v intervjuju z Gionom A. Caminado izvemo, da slavni arhitekt s svojo arhitekturo poskuša ustvariti skupnosti in odnose, za predsednico CIPRE Katharino Conradin pa je predmet pogajanj pokrajina, ne pa tudi njeno varstvo.

Revija Alpe na odru je na voljo na www.cipra.org/alpenaodru ali pa jo lahko brezplačno naročite na international@cipra.org.

Viri in nadaljnje informacije:

www.cipra.org/alpenaodru

Morbegno: majhno mesto, veliko veselje

Kakovostno življenje in trajnostni razvoj sta Morbegnu/ pripomogla, da je postal alpsko mesto leta 2019. © Društvo Alpsko mesto leta

Nenehno širjenje kolesarske mreže, prizadevanja za ohranitev zgodovinskih objektov, možnost najema e-vozil: italijanski Morbegno je zelo aktivno mesto in za svoja prizadevanja bo letos prejel naziv Alpsko mesto leta.

Ambiciozno italijansko mesto v neposredni bližini Comskega jezera ima bogato zgodovino in kulturo, ravno tako je zelo poznano med ljubitelji trajnostnega in kulinaričnega turizma. Naziv bo Morbegnu, ki šteje okoli 12.000 prebivalcev, podeljen 14. marca 2019 zaradi njegovih številnih odlik in prizadevanj, oziroma, kot je v svoji utemeljitvi zapisala mednarodna strokovna žirija društva Alpsko mesto leta, dobrih odnosov in povezav, ki jih ima z okoliškimi gorskimi regijami. V Morbegnu imata pomembno mesto tudi trajnostni razvoj in regionalnost. Tako so v mestu med drugim uvedli LED-razsvetlavo v središču mesta, odločno so se uprli pozidavi lokalnih zemljišč, zavzemajo se za spodbujanje regionalnega kmetijstva in njegovih proizvodov kakor tudi za trajnostno oskrbo z energijo iz distribucijskih sistemov daljinskega ogrevanja. Prav tako pomemben cilj je zmanjševanje obsega krajevnega

prometa, ukvarjajo pa se tudi z oblikovanjem mestnih zelenih površin, pri čemer upoštevajo zlasti potrebe gibalno oviranih oseb, družin in otrok. Navsezadnje spodbuja Morbegno tudi posredovanje znanja o kulturi lastnega mesta in regije.

Italijansko alpsko mesto leta se poleg tega uspešno sooča s temami Alpske konvencije, saj je prav izvajanje načel Alpske konvencije na konkretni ravni ena glavnih nalog društva Alpsko mesto leta. »Zame je pomembno, da bo Morbegno tudi v prihodnje manjše mesto, v katerem bodo ljudje kakovostno živeli. Vsako leto si prizadevamo, da bi naše mesto oživilo z različnimi aktivnostmi in posebno ponudbo, in se tako veselimo našega skupnega sobivanja,« je o »svojem« alpskem mestu leta dejal župan Andrea Ruggeri.

Viri in nadaljnje informacije:

www.alpenstaedte.org/sl/za-medije/sporocila-za-medije/sporocilo-za-medije-18.9.2018 (sl)

Glasovi za čebele

Čebela je postala najbolj poznan simbol referendumu o ohranitvi biotske raznovrstnosti na Bavarskem © Volksbegehren Artenvielfalt

Umiranje čebel je ljudi spodbudilo k ukrepanju. O tem priča kar 1,7 mio. podpisov, ki so jih na Bavarskem zbrali za razpis referendumu o ohranitvi biotske raznovrstnosti. Podobno pobudo pripravljajo tudi v švicarskem kantonu Thurgau.

Na Bavarskem je peticijo *Rešite čebele, ptice in metulje – zaustavite izgubo biotske raznovrstnosti* podpisalo več kot 1,7 mio. ljudi, to pa je kar 18,4 % vseh volilnih upravičencev. »Računali smo na uspeh, a število zbranih glasov je vseeno preseгло vsa pričakovanja.« je z rezultatom zadovoljna Agnes Becker, pooblaščenka za razpis referendumu in namestnica predsednika bavarske Ekološko-demokratske stranke (ÖDP). Mandat, ki so jim ga podelili prebivalci, je jasen: »Določbe na področju varstva biotske raznovrstnosti morajo v prihodnje postati pravno zavezujoče in to velja tudi za kmetijstvo.« Nasprotovanja sicer prihajajo iz Bavarske kmečke zveze, a deželna vlada namerava do zgodnjega poletja 2019 pripraviti besedilo zakona o varstvu narave in biotske raznovrstnosti.

Pobudo za uveljavitev zavezujočega varstva biotske raznovrstnosti pripravljajo tudi v švicarskem kantonu Thurgau, pri čemer sta cilj uzakonitev in zagotovljeno financiranje izvajanja kantonalne strategije za biotsko raznovrstnost, podobne tisti v kantonu St. Gallen. Pobudo podpirajo stranka zelenih in okoljevarstvene organizacije.

Zaskrblijujoča poročila o umiranju žuželk

Od vseh 600 vrst divjih čebel, ki živijo na alpskem območju, je danes ogrožena polovica. Kot poroča časopis *Biological Conservation*, bo na svetu v naslednjih desetletjih izumrlo kar 40 odstotkov vseh vrst žuželk. Vzrok za to so predvsem intenzivno kmetijstvo, uporaba pesticidov in poraba tal. To potrjuje tudi biolog Stefan Kattari: »Upad biotske raznovrstnosti sicer ni nov pojav, a ljudje smo šele zdaj doumeli resnost današnjih razmer.« Kattari, ki v Achentalu/D na to temo že 17 let organizira ogledne in predavanja, opozarja: »Varstvo čebel vedno pomeni tudi ohranjanje vseh vrst«. Večina tega, kar je koristno za čebele, je koristno za številne druge vrste, kot so ptiči, plazilci, dvoživke in ribe, seveda pa tudi za ljudi.

Projekt varstva čebel

Alpske občine iz Avstrije, Francije, Italije, Lihtenštajna, Nemčije, Slovenije in Švice so prepoznale pomembnost varstva čebel. V sklopu projekta *BeeAware!*, ki so ga začele izvajati leta 2018, so se z izvajanjem ukrepov, kot so zasaditve pasov cvetočih rastlin, spodbujanje ekološkega čebelarstva, organiziranje delavnic in razstav, renaturacija degradiranih oz. zazidanih površin idr., aktivno zavezale za ohranitev teh dragocenih opraševalk rastlin in pridelovalk medu. Pri tem jim z nasveti pomagajo tudi strokovnjaki, kot je Stefan Kattari, na spletnem naslovu beeaware.blog pa pilotne občine objavljajo zapise o uspehih, ki so jih dosegle na tem področju, kar naj bi k varstvu čebel in drugih žuželk spodbudilo tudi druge alpske občine.

Viri in nadaljnje informacije:

<http://beeaware.blog/sl/varstvo-cebel-za-zacetnike/>, <http://beeaware.blog/auf-ruf-zur-rettung-der-bienen-in-bayern-ein-riesiger-erfolg/> (de), <https://volksbegehren-artenvielfalt.de/2019/02/14/die-bienen-haben-es-geschafft-erfolgreichstes-volksbegehren-der-geschichte-in-bayern/> (de), <https://orf.at/stories/3111089/>, www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0006320718313636 (en), www.tagblatt.ch/ostschweiz/frauenfeld/thurgauer-volksinitiative-will-artenvielfalt-zum-bluehen-bringen-id-1066084 (de)

Od arhiva do hiše sedanosti

Pobarvaj po številkah tudi v Švicarskem planinskem muzeju – obiskovalci pri risanju ogromne slike gorske pokrajine. © Herbert Schweizer

Ob omembi planinskega muzeja ne moremo več najprej pomisliti le na starosvetne lesene smuči, staro kmečko pohištvo ali zbirko starih fotografij, saj imajo sodobni planinski muzeji danes tudi vlogo varuhov, opominjalcev in navdihovalcev in so zato postavljeni na središčno mesto v družbi.

Več kot 50 muzejev na območju alpskega loka se posveča starim pripovedim, posebnostim in vprašanjem, ki se navezujejo na alpski prostor. To v enaki meri velja za manjše domovinske muzeje in muzeje, ki so pod okriljem planinskih društev, kakor tudi za nacionalne ustanove, kot je Švicarski planinski muzej v Bernu. Ta ima za sabo precej razburkano obdobje, saj mu je grozilo celo zaprtje, potem ko je Zvezni urad za kulturo poleti 2017 napovedal drastično zmanjšanje proračunskih sredstev. Le prizadevanjem več kot 16.000 podpornikov se je zahvaliti, da je konec leta 2018 švicarski parlament vendarle podal soglasje k povečanju sredstev iz proračuna.

Pa vendarle lahko težki časi prinesejo tudi priložnosti in tako priložnost je prepoznal direktor muzeja Beat Hächler s svojo ekipo sodelavcev. »Smo hiša sedanosti in ne preteklosti,« pravi Hächler. »Zanimajo nas vsebine, s katerimi se ljudje soočajo danes.« Torej poleg navdušenosti nad gorsko pokrajino tudi s problematiko podnebni sprememb, sekundarnih prebivališč ali sezonskega dela v alpskih zimskošportnih središčih.

Interaktivne razstave

Slovenski planinski muzej v Mojstrani je svoja vrata odprl leta 2010. Kot pove njegova direktorica Irena Lačen Benedičič, šteje tako muzej šele nekaj let, a želi ostati »mlad po duši« tudi v prihodnje: »Obiskovalci se po našem muzeju ne le sprehodijo, temveč lahko postanejo tudi aktivni sooblikovalci muzejskega dogajanja.« Obisk muzeja namreč dopolnjuje doživljajska igra s planinsko tematiko – kdor uspešno reši pet nalog, povezanih z gorskimi športi, prejme skromno priznanje. Za posebno doživetje muzeja skozi igro tako poskrbi tudi star bivač, ki je bil po mnogih letih preseljen iz slovenskih Alp v dolino, danes pa zaslužni pokoj uživa umeščen na skalnjaku pred muzejem in je nepogrešljivi del doživljajske igre v sobi pobega, ki so jo uredili pod njim.

Viri in nadaljnje informacije:

www.alpinesmuseum.ch (de, en, fr, it), <http://rettungsaktion.alpinesmuseum.ch/#rettungsaktion.alpinesmuseum.ch> (de, fr, it), www.bernerzeitung.ch/region/bern/das-alpine-museum-ist-vorerst-gerettet/story/28584058 (de), www.planinskimuziej.si, www.alpenverein.de/Kultur/Museum (de), www.alpenverein.at/portal/museum-archiv/index.php (de), www.chamonix.com/musee-alpin-49-187321.de.html (fr), www.messner-mountain-museum.it (de, en, it), www.fortedibard.it/musei/museo-delle-alpi (it)

Elektrika iz sosedove sončne elektrarne

Kako doseči energetski prehod v nizkoogljično družbo, kažeta naslednja dva primera: prvi prihaja iz Slovenije, kjer stavijo na t. i. sosedske sončne elektrarne, drugi iz Švice, kjer je bila nedavno opravljena študija, ki za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov priporoča uporabo fotovoltaičnih sistemov v visokogorju.

Stran s fosilnimi viri energije – fotovoltaični sistemi imajo v Alpah velik potencial.

Doslej so v Sloveniji sončno energijo izkoriščali predvsem poslovni objekti in enostanovanjske hiše. Družba za sonaraven razvoj Focus, Greenpeace Slovenija in Skupnost občin Slovenije (SOS) si zdaj prizadevajo, da bi bil dostop do energije iz obnovljivih virov in s tem do njihovega trajnostnega izkoriščanja zagotovljen še večjemu številu slovenskih gospodinjstev. Odslej bodo lahko skupine odjemalcev znotraj iste transformatorske postaje, ki želijo skupaj proizvajati in izkoriščati čisto energijo, slovenski okoljski javni sklad zaprosile za finančno in strokovno pomoč, lokalne skupnosti pa bodo lahko zagotovile potrebno površino, potrebno za namestitve skupnih sončnih elektrarn, denimo streho občinskega vrta. Poleg tega naj bi pravico do skupinske samooskrbe z energijo iz obnovljivih virov v prihodnje uveljavili tudi na ravni energetskega zakona.

Gospodinjstva, ki bodo sodelovala pri skupnostnih energetskih projektih, tako dolgoročno ne bodo le privarčevala, temveč bodo poleg trajnostnega razvoja lastne občine spodbujala tudi ozaveščenost ljudi in njihovo pripravljenost za sprejemanje obnovljivih virov energije. Kot med drugim ugotavlja Katja Huš, predstavnica Greenpeace Slovenija, je to korak v pravo smer, ki ljudem omogoča, da skupaj postanejo manj odvisni od fosilnih energij. »Sončna energija se že danes uporablja na odročnejših predelih in je za energetske samooskrbe v alpskem prostoru zelo primerna.«

Neizkoriščeni potencial sončne energije

Višje želijo poseči tudi švicarski znanstveni raziskovalci Zvezne politehnične šole v Lozani (EPFL) in Inštituta za raziskovanje snega in plazov (WSL), ki v nedavno objavljeni študiji dokazujejo, kako velik potencial ima uporaba fotovoltaičnih sistemov v visokogorju. Z montažo celic pod pravilnim kotom je mogoče pozimi izkoriščati ne le moč neposrednega sončnega obsevanja, temveč tudi moč odseva snega. Da bi se izognili posegom v alpsko pokrajino, je možna namestitvev fotonapetostnih modulov na strehe, gorske postaje, električne drogove ali vzdolž cest.

Viri in nadaljnje informacije:

www.greenpeace.org/slovenia/si/Medijsko-sredisce/zadnje-objave/Koncno-Sosedske-soncne-elektrarne-tudi-v-Sloveniji, www.energetika-portal.si/nc/novica/n/javna-obravnavna-uredbe-o-samooskrbi-z-elektricno-energijo-iz-obnovljivih-virov-energije-4128, www.umanotera.org/wp-content/uploads/2016/04/Prilo%C4%8Dnik-za-izvedbo-skupnostne-son%C4%8Dne-elektrarne.pdf, www.slf.ch/de/newsseiten/2019/01/dank-schnee-mehr-sonnenenergie-im-winter.html (de), www.letemps.ch/sciences/solaire-alpes-plein-hiver-fou (fr), www.kulturzentrum-toblach.eu/toblacher-gespraech/die-toblacher-gespraech (de), www.aquaviva.ch/images/Zeitschrift/AV_Nr_1_2019/Solarstrom%20ist%20die%20neue%20Wasserkraft_Mythos%20Wasserkraft_aqua%20viva_1%202019_Aqua%20Viva.pdf (de), www.luzernerzeitung.ch/wirtschaft/zuger-firma-plant-erste-solarautobahn-der-schweiz-im-wallis-id.1052600 (de)

Gladina vode v jezeru Lago Maggiore neti prepire

Jezero Lago Maggiore pri kraju Fondotoce: ne le vir vode za kmetijstvo in turizem, temveč tudi pomemben življenjski prostor! © Radames Bionda

Ali bo treba vodno gladino jezera dvigniti, vodo pa uporabljati kot rezervo v kmetijstvu, ali bi jezersko obrežje raje ohranili za potrebe turizma? Gladina vode v jezeru Lago Maggiore je postala predmet razprav med Italijo in Švico, vprašanje kakovosti jezerske vode, ki še daleč ni najboljša, pa ostaja na stranskem tiru.

Gladino tega velikega jezera med Italijo in Švico regulira akumulacijski jez Miorina južno od jezera Lago Maggiore. Zaradi dviga gladine za nekaj deset centimetrov bi bilo na voljo nekaj milijonov kubičnih metrov več vode, ki jo je mogoče uporabljati za potrebe kmetijstva v nižinskih predelih Piemonta in Lombardije. Istočasno bi dvig gladine povzročil, da bi jezersko obrežje na piemontski in švicarski strani izginilo, kar bi turizmu povzročilo precejšno škodo. Italijanske oblasti sicer že od leta 2015 poskusno zvišujejo gladino jezera v poletnem času na 1,25 m nad ničlo, konec leta 2018 pa so sprejele odločitev, da gladino zvišajo na 1,5 m. Teh dodatnih 25 centimetrov bi lahko zdaj sprožilo diplomatski spor med Italijo in Švico. Švicarski kanton Ticino je v imenu objezerskih

občin glede tega problema že izrazil pomisleke, od italijanskih oblasti pa je zahteval, da se vize spremembe uredbe o upravljanju gladine jezera sprejemajo le na podlagi medsebojnega soglasja ter da je treba ustanoviti italijansko-švicarski svetovaino-nadzorni organ, ki bo zadolžen za gospodarjenje s čezmejnimi vodami. Zaskrbljenost so izrazili tudi hotelirji in upravljalci kampov na piemontski strani jezera.

Voda v jezeru še vedno slabe kakovosti

V času podnebnih sprememb so vodne zaloge v daljših sušnih obdobjih ravno tako dragocene, kot je možnost reguliranja visokih voda ob močnih padavinah. Da bi bili pri upravljanju jezera Lago Maggiore, katerega območje je površinsko zelo veliko, resnično upoštevani interesi vpletenih strani, bi morali začeti pri izboljševanju kakovosti jezerske vode, saj je ta zaradi neurejenih dotokov odpadnih voda v jezero in neustreznega sistema za čiščenje in obdelovanje odpadnih voda vse kaj drugega kot dobra – to kaže tudi vzorci vode, ki so jih odvzeli v organizaciji okoljevarstvene organizacije Legambiente.

Viri in nadaljnje informacije:

www.tio.ch/ticino/politica/1349502/regolazione-del-livello-del-lago-maggiore-il-cantone-e-preoccupato (it), www.lastampa.it/2019/02/07/verbania/tensione-tra-italia-e-svizzera-sui-livelli-del-lago-maggiore-fm9ogt915RQVN3oH8yvGfN/pagina.html (it), www.novarotoday.it/green/life/inquinamento-lago-maggiore-orta.html (it)

Z množičnim financiranjem do zemljišč

Stara kulturna pokrajina, nova ideja: množično financiranje – crowdfunding – naj bi zagotovilo obstanek kmetije v Visoki Savoiji v francoskih Alpah. © Association La ferme associative du Pays du Mont Blanc

Reševanje zemljišč z nakupom – prav to je namen dveh aktualnih akcij množičnega financiranja v francoskih Alpah.

Osnovni namen društva *La ferme associative du Pays du Mont Blanc* v Visoki Savoiji v francoskih Alpah (ki zbira sredstva za nakup in skupno upravljanje zemljišč) pri izvedbi nakupa kmetijskih zemljišč je njihova ohranitev in zaščita pred pozidavo, tj. urbanizacijo. Dejavnosti, ki so predvidene za ta zemljišča, pa segajo od pridelave zelenjave in gospodarjenja z gozdovi do urejanja nasadov s starimi sortami sadnih vrst. Društvo ima v dolgoročnem načrtu tudi čebelarstvo, izobraževalne aktivnosti, kampiranje na kmetiji itd.. Kot je januarja v televizijskem intervjuju pojasnila predsednica društva in kmetica Sarah Girard, želijo v društvu predlagati rešitve, ki bi jih lahko udeležili tudi na drugih območjih. Del potrebnih sredstev v višini 376.600 EUR bodo krili s posojili državljani, pomagalo jim bo tudi združenje *Nature et Progrès*, preostanek sredstev pa bodo do 8. marca 2019 zbirali s pomočjo množičnega financiranja.

Na pogorju Vercors v Franciji zbira Društvo za varstvo divjadi (*Association pour la protection des animaux sauvages* – ASPAS) sredstva za nakup naravne pokrajine, ki se razteza na 490 ha velikem območju, namen pa sta seveda njena ohranitev in varstvo. ASPAS kupuje zemljišča rezervata divjadi le z zasebnimi finančnimi viri. 650.000 EUR od skupno 2,35 mio. EUR, kolikor

jih potrebujejo, bo društvo zbiralo z množičnim financiranjem. Visoka raven varstva že kupljenih zemljišč je društvu omogočila, da se je pridružilo mreži rezervatov *Rewilding Europe*. Za izvedbo financiranja načrtovanega rezervata divjadi ima društvo čas še do konca junija 2019.

Čeprav so cilji, ki si jih prizadevata uresničiti oba projekta, različni, pa že zbrana finančna sredstva kažejo interes državljanov za ohranjanje alpske kulturne in naravne pokrajine.

Povezave:

www.unefermepourtous.com/ (fr), www.helloasso.com/associations/aspas-association-pour-la-protection-des-animaux-sauvages/collectes/vercors-vie-sauvage (fr), www.aspas-nature.org/reserves-vie-sauvage/vercors-vie-sauvage/ (fr), www.facebook.com/tv8infos/videos/773925766298332/ (fr)

Saj ni res, pa je!

Smučarska zavora za podnebne skeptike - alpski smučarji berejo levite svojim funkcionarjem. © www.maxpixel.net

Medtem ko mladi organizirajo šolske proteste za učinkovitejše ukrepanje proti podnebnim spremembam, ima predsednik Mednarodne smučarske zveze (FIS) o globalnem segrevanju velike dvome. V intervjuju s züriškim časopisom Tages-Anzeiger je 75-letni Švicar Gian Franco Kasper dal jasno vedeti: »Dokazov o podnebnih spremembah ni. Imamo sneg, včasih celo zelo veliko snega.« Olimpijska zmagovalka Michelle Gisin (25) se je na njegovo izjavo odzvala na Instagramu z nizom fotografij s smučarskega treninga v švicarskem Saas-Feju, ki nazorno kažejo, da ledeniki izginjajo: »Če ljudje na tako pomembnem položaju in s tolikšnim vplivom zanikajo dejstvo o podnebnih spremembah, potem nas čaka prihodnost, ko naši otroci ne bodo mogli več uživati v smučanju in vzljubiti zimskih radosti in narave.« Njeni objavi so pritrčili tudi drugi smučarji in smučarke, kot so Mikaela Shiffrin, Tina Weirather in Daniel Yule, medtem ko je Petra Schröcksnadla, 77-letnega predsednika avstrijske smučarske zveze (OeSV), vse skupaj verjetno pustilo dokaj hladnega. Ta se je na okrogli mizi v avstrijskem Kitzbühlu do fenomena podnebnih spremembah opredelil kar z naslednjimi besedami: »Ne maram, da me nategujejo – in to velja tudi za podnebnike.« Zgodbe o pomanjkanju snega na smučiščih pod 1.000 m. n. v. naj bi bile po njegovih besedah čista neumnost, saj da gre za »naravna nihanja« ... Nove generacije, ukrepajte, prosim!

Povezave in nadaljnje informacije:

www.tagesanzeiger.ch/sport/ski-wm/In-Diktaturen-ist-es-fuer-uns-einfacher/story/26126306 (de), www.tagesanzeiger.ch/sport/ski-wm/Was-hat-Kasper-wirklich-gesagt-Die-Audiofiles-seiner-Aussagen/story/27765789 (de), www.sportnews.bz/artikel/weitere-sportarten/events/ski-wm-2019/olympiasiegerin-gisin-reagiert-auf-kasper (de), www.tt.com/sport/sportintiroil/15245330/hochkaratig-und-hitzig-diskussion-zur-ski-zukunft-in-kitzbuehel (de), www.sueddeutsche.de/sport/fis-praesident-nicht-woertlich-gemeint-1.4323542 (de)
